

DOOR / LISET HAMMING

VRIJ BEROEP, VRIJ PENSIOEN

Een succesvolle advocaat betekent nog geen succesvolle pensioenopbouw. Advocaat-partners en eenpitters moeten zelf hun oude dag veiligstellen. Advocaat-medewerkers kunnen zich voor hun pensioenopbouw tot hun kantoor richten. Maar dat is niet verplicht een pensioenregeling aan te bieden.

Arjen Kampherbeek is advocaat-partner en al bijna dertig jaar verbonden aan Van den Herik & Verhulst Advocaten N.V. in Rotterdam. Het kantoor heeft zo'n vijftien jaar geleden een zogenaamde DC-regeling voor zijn advocaat-medewerkers afgesloten. DC staat voor *defined contribution*, in het Nederlands 'beschikbare-premieregeling'. 'Dat is bij werkgevers die niet bij een verplicht bedrijfstakpensioenfonds of verplicht beroepspensioenfonds moeten aansluiten de meest voorkomende pensioenregeling,' legt Erik Lutjens uit. Lutjens is hoogleraar Pensioenrecht, pensioenadvocaat bij DLA Piper in Amsterdam en auteur van onder meer het handboek Pensioen in de Asser-serie. 'Bij dit soort pensioenregelingen ligt de bijdrage, de maandelijkse pensioenpremie, vast. Die wordt meestal door de werknemer en de werkgever samen betaald.' Bij Van den Herik & Verhulst Advocaten draagt het kantoor zelfs de volle honderd procent van de premie, zegt Kampherbeek.

VRIJWILLIG

Voor de grote branches is deelname in een eigen bedrijfstakpensioenfonds wettelijk verplicht. Voor kleinere

beroepsgroepen is het uitgangspunt dat werkgevers zelf beslissen of ze een pensioenregeling voor hun werknemers regelen. Sommige beroepsgroepen zoals apothekers, huisartsen en medisch specialisten hebben als beroepsgroep op eigen initiatief een beroepspensioenregeling opgesteld, die vervolgens voor alle werkgevers binnen de beroepsgroep verplicht is. In theorie zou dus ook de advocatuur een beroepspensioenfonds op kunnen richten. Maar Wim Thijssen, zelfstandig pensioenadvocaat in Heemstede en auteur van de pensioenkronieken van het *Advocatenblad*, ziet dit niet snel gebeuren: 'Over het algemeen houden advocaten niet van dwang. Ze zijn veelal liberaal ingesteld en regelen vermoedelijk ook hun pensioen liever zelf. Bovendien: als je bij de minister aanklopt met de mededeling dat je een beroepspensioenfonds op wilt richten voor advocaten die 70.000 euro per jaar verdienen, lacht hij je vast uit.'

Toch is er van de jaren zeventig tot in 2010 een Stichting Pensioenfonds Nederlandse Orde van Advocaten geweest. Maar dit fonds voerde alleen de toen voor advocaten verplichte nabestaandenpensioenregeling uit. In 1997 werd vanuit de Nederlandse

Orde van Advocaten Balieplus opgericht om deze regelingen, de vrijwillige arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en vrijwillige pensioenregelingen aan te bieden. In 2010 ging de Pensioenverordening – waarin alleen die verplichte nabestaandenpensioenregeling geregeld was – ter ziele en werd het pensioenfonds geliquideerd.

Balieplus biedt nog wel vrijwillige regelingen aan, waaronder pensioenregelingen, zegt directeur Paul Paaschens. 'Ik spreek heel wat partners van advocatenkantoren en ik vraag altijd of ze een pensioenregeling voor hun werknemers, advocaten maar ook het ondersteunend personeel, geregeld hebben. Het antwoord is vaak negatief. Ook hoor ik vaak dat er voor de partners wel een regeling is, maar voor de medewerkers niet.'

ADVIES

Balieplus werkt op pensioengebied onder meer samen met de Rotterdamse 'verzekeringsmakelaar' Aon. Patrick Bras, pensioenspecialist bij Aon, legt uit dat voor kantoren met minder dan veertig werknemers een pensioenregeling tegenwoordig een 'aderlating' is. 'Een goede pensioenopbouw kost al gauw zo'n

twintig procent van het loon aan premie, dat is een dag per week werk. Maar het meest schrikken werkgevers nog van de prijs voor het verplichte pensioenadvies. Pensioenregelingen zijn complexe producten waarbij volgens de Autoriteit Financiële Markten een adviseur verplicht is. Vóór 2013, toen wij nog met provisies mochten werken, ontvingen we voor grote bedrijven meer inkomsten dan voor de kleinere, een soort onderlinge sponsoring. Nu vragen we ook aan de kleinere bedrijven een passende *fee* voor het adviestraject.'

Bij de grote advocatenkantoren met meer dan veertig werknemers is het pensioen voor de advocaat-medewerkers geregeld, weet pensioenspecialist Bras. 'Je ziet: hoe professioneler het kantoor, hoe minder de ruimte om níét iets voor het pensioen te regelen. Bij grote kantoren is er vaak een directeur of hr-afdeling. Daar staat pensioen op het lijstje. Sommige grote kantoren hebben een ondernemingsraad. Dan komt de pensioenvraag vanuit de medewerkers op tafel.'

Van den Herik & Verhulst Advocaten regelde de DC-regeling toentertijd op eigen initiatief. In totaal vallen tien medewerkers onder de regeling: acht advocaat-medewerkers, de juridisch medewerker en de accountant.

Voor het ondersteunend personeel geldt een aparte pensioenregeling. Kampherbeek: 'Als meer dan de helft van je kantoor uit werknemers bestaat en je wilt goede medewerkers aan je binden, dan ontcom je niet aan een pensioenregeling.' Hoogleraar Lutjens wijst op nog een ander aspect: 'Veel werknemers weten vaak niet eens dat een pensioenregeling behalve de AOW veelal ook de

Zelf doen

Wat kunnen advocaat-medewerkers zelf doen om hun oudedagsvoorziening veilig te stellen? Pensioenadvocaat Thijssen is er duidelijk over: 'Het gesprek aangaan met je werkgever en anders zelf je pensioen regelen. Dat kan via pensioenopbouw binnen de derde pijler. Je geld op een spaarrekening laten staan, is met de huidige rente in ieder geval géén goed idee.'

Eenmanskantoren (geen bv)

De zelfstandig advocaat mag een deel van de jaarwinst toevoegen aan de oudedagsreserve. Voor het jaar 2019 is dit 9,44 procent van de winst, met een maximum van 8.999 euro. Over dit bedrag hoef je geen belasting te betalen. Maar voor een goed pensioen moet je naast deze reserve ook nog zelf sparen, beleggen of pensioen opbouwen via de derde pijler: een lijfrenteverzekering afsluiten of beleggen via een pensioenbeleggingsrekening. Voor de derde pijler mogelijkheden gelden fiscale voordelen maar ook verplichtingen. Je moet zelf afwegen wat in jouw situatie de beste combinatie is.

Advocaat-partner (dga bv)

Sinds 1 juli 2017 zijn er maar twee mogelijkheden voor de directeur-grotoaandeelhouder: het pensioen verzekeren met de bv als werkgever en verzekeringnemer of privé in de derde pijler een verzekering afsluiten: een lijfrenteverzekering afsluiten of beleggen via een pensioenbeleggingsrekening. Voor de derde pijler mogelijkheden gelden fiscale voordelen maar ook verplichtingen. Ook hier moet je afwegen wat in jouw situatie het beste is.

wettelijke arbeidsongeschiktheidsverzekering aanvult en een pensioen voor nabestaanden regelt. Zonder een pensioenregeling heb je anders in het geval van overlijden niks geregeld voor partners en kinderen.'

ONBELAST

Via een DC-regeling zoals die van Van den Herik & Verhulst Advocaten is dat allemaal wél geregeld. Bovendien geldt, zoals bij elke pensioenregeling, dat er over het maandelijke premiebedrag geen belasting betaald hoeft te worden en dat beleggingswinsten in de opbouwfase onbelast zijn. De advocaat-medewerker betaalt vervolgens pas inkomstenbelasting over de pensioenuitkering tegen de tijd dat hij of zij met pensioen gaat. Dan vallen gepensioneerden doorgaans in een lagere belastingschaal dan toen ze nog werkten. Voorwaarde is wel dat de 'beleggingspot' voor het pensioen is bestemd.

Hoe goed een pensioenregeling in theorie ook is, bij een DC-regeling bestaat het risico dat in de praktijk het beoogde beleggingsresultaat niet wordt gehaald. Dat komt dan op het conto van de werknemer. Lutjens: 'De werkgever hoeft het verschil niet bij te leggen.'

Pensioenadviseur Bras plaatst nog twee kanttekeningen. 'Ten eerste

vraag je natuurlijk wel wat van de werkgever, want een pensioenregeling is een langetermijnverplichting die doorloopt, ook als de zaken slecht gaan. Ook is een voor de werknemer premievrije pensioenregeling niet een garantie voor voldoende pensioenopbouw. Het kan namelijk zo zijn dat de werkgever maar tien procent opzijzet, in plaats van de twintig procent die je misschien nodig hebt voor een goede pensioenopbouw. Dus dan hoeft je zelf niks bij te leggen, maar je bouwt ook onvoldoende pensioen op. "Premievrij" zegt niks over de hoeveelheid pensioen die je opbouwt.'

Advocaat-medewerkers moeten daarom zelf ook goed opletten. Een Amsterdamse advocaat-medewerker (36), die liever anoniem blijft, wist bij het tekenen van haar arbeidscontract dat ze geen pensioen ging opbouwen. 'Tuurlijk heb ik daarover nagedacht. Want niet alleen biedt mijn kantoor geen pensioenregeling, wat ik nu verdient is ook niet een soort *all-in* loon waardoor ik ook niet makkelijk zelf mijn pensioen kan opbouwen.' Maar ze gaat ervan uit dat ze voldoende pensioen kan gaan opbouwen als ze, op termijn, tot het partnerschap van het kantoor toetreedt. 'Al duurt dat nog wel een tijd en wordt die toetreding nergens gegarandeerd.'